

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Milena Vasić, Ana Martinoli, Rodoljub Šabić i Sanja Pavlović, na sednici održanoj 26. 10. 2023. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „NEKA VIDI SRBIJA KO BI TO DA RUŠI DRŽAVU Dabić: Nema vlasti mimo izbora!“, objavljenim 20. juna 2023. godine, portal „Alo.rs“

1. prekršio je tačke 1, 2, 4 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja i da, kad je to neophodno, konsultuje što više izvora i da im omogućiti da iznesu svoj stav, kao i tačku po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačku 1 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar, pre svega odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji kre ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja.

3. prekršio je i tačke 1, 3 i 4 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom, zatim da je prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju jednako njihovom namernom iskrivljivanju ili iznošenju laži, kao i da novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenim poreklu.

Nalaže se portalu „Alo.rs“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

U žalbi advokata Radovana Cicvarića, navedeno je, između ostalog, da tekst sadrži nekoliko neproveranih i neistinitih informacija, nekoliko delimičnih informacija, a da je politički stav jednog političara preuzet kao stav redakcije i predstavljen kao nesporna činjenica, te da su time prekršene tačke 1, 2, 4 i 5 odeljka Istinitost izveštavanja, tačke 1 i 3 odeljka Odgovornost novinara i tačke 1 i 3 odeljka Novinarska pažnja. U naslovu se tvrdi da Pavle i Radovan Cicvarić ruše državu, što je krivično delo, dok u tekstu to nije ničim potkrepljeno, ističe se, između ostalog u žalbi. Osim toga, iznete su i sledeće poluinformacije – da Radovanu Cicvariću svake godine iz američke ambasade „sipaju milione na račun NVO preduzeća“ da bi rušio Srbiju. Isinuiralo se da su Radovan Cicvarić i njegov sin Pavle poslušnici stranih ambasada i „antisrpske persone“ i to kroz prenošenje stava državnog sekretara Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave Đorđa Dabića. Kako se u žalbi objašnjava, reč je o Užičkom centru za prava deteta, udruženju koje realizuje projekte sa Unicefom i različitim ministarstvima. Cicvarićeva advokatica posebno ističe da ovakvi tendenciozni, neistiniti i neprofesionalni tekstovi predstavljaju ključni problem u srpskom novinarstvu, jer se ne drže pravila da sve informacije moraju da budu proverene, celovite i da se čitaocima moraju dati dokazi za iznete tvrdnje, kao i da politički stavovi nisu informacije, te da se moraju predstaviti kao stavovi određene grupe i mora se omogućiti onima na koje se odnose da iznesu svoje stavove.

U odgovoru na žalbu, advokat redakcije „Alo.rs“ naveo je da Kodeks novinara ničim nije prekršen, niti su objavljene neistinite i neproverene informacije. Tvrdnja da je Cicvariću prekršeno pravo na pretpostavku nevinosti time što je označen kao neko ko „ruši Srbiju“ je, kako se ističe, neozbiljna. Portal je verodostojno preneo objavu sa Tvitera, koja ne ukazuje na krivično delo napada na ustavno uređenje. Radovan Cicvarić je, tvrdi advokat, jedan od istaknutih učesnika protesta „Srbija protiv nasilja“, čiji je jedan od ciljeva i smena najviših državnih funkcionera (Gašića i Vulina). Sintagma „rušenje Srbije“ zato predstavlja primer sinegdohe, stilske figure kojom se delom predstavlja celina, pa je tako Srbija upotrebljena da označi predstavnike najviših državnih organa.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da su tekstom, kojim se targetiraju učesnici protesta, „Srbija protiv nasilja“, a koji se ceo zasniva na objavi jednog političara na Tviteru, prekršene sve tačke Kodeksa novinara Srbije koje je naveo žalitelj, izuzev tačke 3 poglavlja IV, koja se odnosi na pravo na pretpostavku nevinosti. Komisija smatra da podnosilac žalbe nije zaista optužen za krivično delo, već je reč o sintagmi koja se koristi za dezavuisanje političkih protivnika. Zbog toga je reč o prekršaju tački 5 poglavlja I, koja se odnosi na iznošenje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina, a ne o kršenju prava na pretpostavku nevinosti.

Po oceni članova Komisije, redakcija nema pravo da misli da je oslobođena odgovornosti za objavljeni sadržaj, samo zato što je verno prenela nečiju objavu sa društvene mreže. Urednici medija su uvek odgovorni za sadržaje koje su odlučili da objave, a u ovom slučaju, reč je o nečemu što nije nikakva vest, već su samo spekulacije, insinuacije i optužbe jednog

političara, pa je redakcija odlukom da to objavi prekršila tačku 2 poglavlja I. Prenošanjem tvita, kojim se čitaoci zapravo ni o čemu ne informišu, i to bez ikakve ograde i provere, redakcija je praktično to preuzela kao svoj stav. Komisija zato veruje da su prekršene i tačke 1 i 4 poglavlja Istinitost izveštavanja koje se odnose na obavezu tačnog, objektivnog i potpunog informisanja javnosti, kao i na obavezu konsultovanja više izvora.

Komisija je takođe ocenila i da je portal, suprotno tački 1 poglavlja IV, odgovornost koju ima prema čitocima podredio interesima predstavnika jedne političke opcije, kršeći prava podnosioca žalbe. Medij, osim toga, nije postupio ni u skladu sa načelom dužne profesionalne pažnje, posebno zbog toga što je prećutao činjenice koje mogu bitno da utiču na stav čitalaca. Takav je, recimo, podatak da novac od inostranih donatora ne dobija Radovan Cicvarić, nego udurženje Užički centar za prava deteta za projekte koje realizuje. Umesto toga, ova činjenica se zloupotrebljava da bi se ukazalo na to da je podnosilac žalbe jedna od “antisrpskih persona i poslušnika stranih ambasada”. Ovim je, po oceni članova Komisije, prekršena i tačka tačka 4 poglavlja V, koja nije navedena u žalbi, a koja se odnosi na zabranu diskriminacije, između ostalog, po političkom mišljenju.

Beograd, 26.10.2023.

Predsedavajuća

Nadežda Budimović